

(Entered at the Post Office at New York, as second class matter.)

„UNIJA“
(Weekly)

The only Lithuanian
News paper published in
New York. It has a large
circulation in the United
States and Europe.

Rates of Advertising.
One inch one \$1.00
.. .. half yearly 6 00
.. .. yearly 10 00

All communications to be
addressed to

M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York.

UNIJA

„UNIJA“
Išleista kožną Su...
kasztuoja ant metu \$2 00
.. puses .. 1 25

AUROPOJE
kasztuoja ant metu \$3.00
APGARŠINIMAI
kasztuoja ant metu \$10.00
puses .. 6.00
už vieną siki 1 00
Grom tas praszone elust
ant vardo

M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York

New York, Subatoje 7 d. Wasario men. 1885 m.

N 4.

Ižduotojas ir Reditojas M. Twaraukas

M 2

BAJDYKLE IR WILTIS.

Eigis atsytykimu pažiamina galincziu ir lezaugzintina
nušiamintaj. o toliau plaukianczios wilyns yra szvmitne
ezej. Bld. a. Ostpr.

Wienas Lietuwas dajnius tajp szendie
iszniaka latuwinkams:

- „Neziurekim i Lankija,
Wakaru ir rytu puse,
Wokietija nej Gudija;
Mus neszelps jie rejkaluose.
Kad ant swieto mums iszliktie,
Darba reik patiems atliktie.
Nors negalim jiems patyktie,
Tyk negalim darbo likti.

Tuose žodžiuose skajtytojas gal rast ir
tejsybe ir netejsybe pagal taj isz kokios pu-
ses jis juos nužiures. Tejsybe rasme apmys-
lydami taj, kad latuw-latwej netur tykru
sawo draugu swetingencziuose, o už taj no
redamy sau kiek norint giaro atejteje susy-
laupt tur patys del sawias wyska parupint.
Bet isz antros puses swetingenczej, rupin-
damiesy už sawo gywasty ir kajli labaj ru-
pinasy ir ape mus, kajp jau nurodeme anks-
cziaus. Už taj mias dirbdamy patys del sa-
wias negalime nesyrupint ape taj wys, ka
ka tajso del musu arba musu kasztu swet-
tingenczej del sawias. O del to, kad latuw-
latwej matytu, ka tie swetingenczej giaro
ar pikto tajso, mias turime sawo tarpe už-
augint protingumu galingus Gediminus.
Szniakant to paties dajniaus žodžejs:

- Ing mus' szali atejk, lajme!
Pawadink mums Gedimina!
Kilkit, žmones musu kajme!
Swietas mus te-pripazina!
Gediminas duok mums giara:
Te mus' kalba gialb' ir wiera!
Te per prota jieszko tiesos,
Del kowos te-buna wesus!

O protingi ir darbasztu Gediminaj szen-
die mums ira dydelej rejkalingi, ir tuomy
rejkalingesny juomy grejcziaus plinta pan-
slawizmas ir pangermanizmas. Bet kokie
taj žwerez, nauji, negirdeti, kurie mus taj-
sosy sudraskyt — paklaus manias skajtyto-
jas. Tejsybe, brotau, taj nesenej gimia žwe-
rej — aus panslawizmas ir pangermanizmas
jis atyrado bene drauge su pasykelimu pri-
spaustu giminiu ir katbu.

Isz istorijos žinome, kad slawiszkoji
gimine giloj szirmoj sehoweje iszriedejo su
latuwejs isz wieno kiawalo. Bet paskuj la-
tuw-latwiszkoji gimine no slawiszkosios at-
siskyre. Kajp latuwiszkoji gimine pasydali-
jo i daug szaku pagal katba ir paproczius,

tajp pat atsytyko ir su slawiszka gimine.
Augimas mataj kožnos gimines panesza
wienas kita pagal taj, kad žmones tur wie-
noki prigimima. Atskirumas randasy tyktaj
pagal nelygybe oro, piano ir politikiszko
naminio užwedimo. Tajp taj begije istorijos
randame pirmiausej Bulgarija ir Morawija;
Bulgarija buwo slawiszkos gimines apgine-
ja no Grajkijos, o Morawija no Wokietijos
Paskuj susytajse waldystes Czeku, Lanku
Rusu, Serbu. Bet cze dar newyos gentes
slawiszkosios gimines. Kad szendie nuejtum
i Austrija, taj ten da rastum Kroatus, Dal-
matus, Slowencus Slowakus, o Juodkalne-
nus Baltkaluniam pusiausalijs, prieg tam
Rusians, kuriu brolej „Mažarusajs“ wadina
my gywiana po waldže Maskolijos szendie
aplinsk rajawa, Adessa ir kitur. Rasi dar
Baltarusius, jau nebemintu isznykusiu Bu-
žanu, Dregwicziau, Wiateziuju, Siwierenu
ir tt. Isz to wysy gal matyt, kad slawiszko-
ji gimine ira laba iszszyszakojusy. Ta taj
slawiszkoji gimine Maskolijoje nesza sunku
junga wienwaldystes ir patwaldystes: caras
wysus smaugia ir majkina, wysiems gywasti
ir kalba atima. Mažarusiej, Baltarusiej ir
Lankaj gudžesy jau no sienu miatu ant
pryspaudimu ir persekiojimu sawo tykejimo
kalbos, walnybes ir lygybes Maskolijoje.

— Austrija — taj krasztas kitoniszkaas. Cze,
kajp kožnas žino, netejp labaj senej turejo
wirszu redysteje Wingraj (Ungaraj) arba
Madžaraj ir wokieczje. Bet uz taj kad Au-
strijoje ira ne tajp wysaj nuslopinta ir nu-
smaugta gente, taj palengwa eme gautiesy
Czekaj ir Lankaj, o pagal tuos ir Rusinaj,
kuriuos isz sawo puses ir maskolus kelė
priesz Austrija noredamas pryjungt prie
sawias. Kožna slawiszka gente dabar cze
tajp sustiprejo, jog Austrija isz ungariszka
wokiszkos waldystes gana trumpam czese
isz tiesu pasydare ungariszka slawiszku
krasztu. — Ant galo rejk paminet, kad po
maskolaus wajuos su Turkum, pasygowo
karalystes Serbyszkoji ir Bulgariszkoji, kur
wyrusnikaj norint ir linksta prie krauge-
riskos Maskolijos, taj žmones pasygezdai-
my walnybes artynasy prie Austrijos.
Tajp taj ira pasydalijusy slawiszkoji gimine
Panslawizmas szendie ejna isz dwieju pusiu
no maskolaus ir no Austrijos. Maskolus wy-
soms minetoms slawiszkosim giminiems uor
suriszt rankas ir kojas, padaryt kad jos tu-
retu, tajp sakant wiena gatwa, idant pan-
rejas ta gatwa ant sykio galetu nukirst. O

isz sawo puses Austrija duoda pažada sau-
gosianti walnybe ir tiesa kožnos slawiszkos
gentes. Man rodos, kad linkejimaj prispau-
stuju slawiszku gencziu ira ant puses Au-
strijos, o už taj atejus pragumuj (progaj)
Austrija gal tapt dydela dydela panslawisz-
ka waldyste.

Bet toks susywenawimas slawu lygina
sy susydrutinimuj slawiszkos gimines kowo-
je (musztyneje) už kasdieniszka buwi ir at-
metimuj kitu giminiu, o labiausej wokisz-
kosios. O cze mias susytinkame su piktu
panslawizmo niaprieteliu — Pangermaniz-
mu. Germanija — taj tajp ira wadynama
szendie wokiecziu ciecioria, i kuria iejna
Prusaj, Saksaj, Bawarija, Wurtembergija,
Badenija, Hessen ir daug kitu smulkiu. O
Pangermanizmas ira niekas kitas kajp tyk-
taj sutraukimas ir sienawimas wokiecziu
po waldžios Germanijos — Wokietijos. Be-
rots szendie pangermanizmas nesiekia Ang-
lijos, nes jos bijo, nej Ulandijos, Szwedzia-
mio, Norwegijos ir Danijos, nes neiszgal,
bet už taj Pangermanizmas sznajria akimi
wejzdi i wokieczius Austrijoje; o cze kajp
jau žynome wokieczje ira kaskarts daugiau
apwejkiamy. Už taj ir susyremimas wokie-
cziu su slowenajs gal grejciausej iwykt Au-
strijoje ant žiames Czeku, Morawu, ir Gali-
cijoje. Taj del latuw-latwiszkosios gimines
butu wialytinas dajktas, kad musztyne tarp
slawu ir wokiecziu atsytyktu ant ju pacziu
žiames, o butu ir dar geriaus, kad nej wie-
nas latuw-latwis už juos nepralietu sawo
krauja. — Bet musztyne (kowa) gal ir ki-
tur atsytykt. Kajp žynome latwija žiames
apsybuwo pirm keliu szymtu miatu wokie-
czje ir pagriebe dwarus, fabrykus ir kup-
czyste. Szendie latwej sukilo priesz wokie-
czius ir gana lajmingaj wejkia juos su pa-
gelba maskolaus. Bet maskolus nor i wieta
wokieczio ilist! O wokietys tyk nenor pasy-
duot, juk žiames latuw-latwiszkoji jam kwe-
pia pyragajs! Už taj galimas ira dajktas,
kad Pangermanizmas susyspiru su Pansla-
wizmu ir ant latuw-latwiszkosios žiames.
Tuomet taj jau nudegintu musu kajmus,
numintu jawajs apsetus laukus, Latuw-Lat-
wija pawerstu i pustyne tie atejunaj, „bar-
doty wyraj“.

Jeigu maskolus susyremtu su wokiecziu
ant musu žiames, taj dydžiauses warzas
tarp abieju kilis už musu kraszta. O ka mias
tada turime daryt? ar snaut? ar laukt, koks
galas parejs pats isz sawias? Nej taj nej taj!

Mias latuw-latwej turime but pasytajsia akise wysos žmonystos apgarsint, jog asame *latuw-latwiszka* gimine, jog mias *turime sawo žiame*, ir jog ta žiame gatawy esame apgint no swetimuju *praliedamy sawo kraują*. Musu *rejkatas ira doras ir tejsingas*, žmonyste ji isz akiu nepames; o prieg tam namine isz gale musu kraszto, drasa latuw-latwiu ir ju atkaklybe wajnoje lieps pasymyslyt maskolams ir wokieciams. Mias ne norime traukt swiatima junga, mias gejdaujame ir troks. tame jau no amžiu walnybes, mias nenorime karalu nej ponu matyt sawo žiameje, mias wysy esame žmones, o turim but wienu kitiems lygus ir brolej. Ir tada Latuw-Latwija susylauks naujo pawasarelo.

Naujas bus pawasarelis

Kalbaj mus latuwiszka,

Asz tyk mažas wiens pauksztelis,

Macnesny bus, bus draugaj.

Kad ir wiens pauksztelis krinta,

Kad jo balso nebera,

Tyk pawasaris praszwiata,

Tyk graży ir' wasara.

Naujas bus pawasarelis,

Ir kalba dar sprogs ir augs.

Kad szwiežej skambes balselis,

Ir kapuos dar pasydziaugs.

Ir tuomet ta paty Latuw-Latwija, kury tiek sawo broļu prazejde muszdamies taj priesz wokieti ar szweda, taj prisz maskolu ar lauka, o ant galo ir už wienu ir už kitus, atgaus walnybe, kada susyremis sawy-tarpe Pangermanizmas su Panslawizmu. Juk newysados wargame wargu wargelus!!

Ale ka galime wejkt? Pakol sziamie kriu-tame swiete,

Turim jau wysajp, kajp tajko Diews, pasykakint,

Juk ne wys rejks wargt, ir tokios rasisies dienos,

Kad prisywargia daug szyrdingaj wel pasydziaugsim.

O jau tykia dziaugsma žmogus gal turret tuomet, kada jis sawo tewyne ir sawo brolus drauge su sawim padaro lajmingajs.

Žmogus stone pikciausiame,

Žmogus kietos szyrdies,

Bent pasyminksztins tyk tame,

Kad *motinos mines*.

Jeigu motinos mlaejimas suminksztina ir kieta szyrdy, taj kajp tur žedna sutrupint darba del tewynes, tewu ir broļu. Berots *szendie* newienas namie wargu daug patirdamas per swetingencziu priespudi ir gobu ma, užmirszta ape mylimia Latuw-Latwija musu motyna; bet jis turetu minet, kad

Giaras wajkas mocej sawo

Ranka wysados bueziawo,

Niekad wejdan nežiurejo,

Ar grożybe ji turejo.

Musu gi krasztas kajp jau žinome tur dyde-la grożybe, nes ira wajsingas ir wajzdingas. Tyktaj beda kad mias patys tajp dar esame nesubrendia, kad sawo turta swetimiems be maž kone dykaj atyduodame!

Lietuwa ant wysados,

Kamps grożybes dywinos:

Žalos girios cze gajwina,

Žalos tankos cze wesina;

Wejas už' per beržyneli,

Už' per mariu puszyneli;

Ir isz dangiszkos szwiesybes

Žwajgzdes szwiecze isz aukszytybes:

Kamps grożybes dywinos

Lietuwa ant wysados!

Lietuwa ant wysados,

Tajp sakau tarp apmaudos.

Kad ir prietelej palieka,

Nesyrupiu už nieka,

Kad nera susytarimo,

Kad ir kaklas wejk užkimo,

Wys, wys giara roda szaukiant,

Tyk wienubes nesuhukiant

Tarsiu tyk tarp apmaudos

Lietuwa ant wysados!

O tajp taj ir ira brolej. Tarp kowu, musztyniu ir wajnu, tarp priespudžio swetimencziu mias latuw-latwej iszejsime gywi ir swejki ir walni, jeigu ejsime i kruwa. Wienybe duoda styprybe. Kas nemato to, kiek istengia Suwienuotose walstijose žydaj, čekaj ir ajrszej! O kodėl mias negalim tajp pat ejt rankas broliszkaj wienu kitu paemia. O tajp darydame mias tajp busime stiprus, kad nej pragaro wartaj nei-stengs musu tauta arba gimine iszraut.

Kad debesej ir susytraukia,

Ir wetros grumzdž mus iszardyt,

Kad ir kelintas pykdams szaukia

Ir kalba mus nor iszwaryt:

Kajp aužniols druts prie Niamuneles,

Latuwinks nieko tykt n'atbos,

Kajp agle cze prie Szeszupes

Ir wetroj ir žiemoj žaluos.

K.

MOTINA IR DUKTE.

Apaukas E. Wicherto.

Tasa.

Ant ritojauš ji sirgo, labaj sirgo. Bet i motinos grimeze ji nesylejde neszt; senucej turejo ja palykt pas sawia. Wakar ir jie gere linksmej su kitajs, o szendie jie niekino Urte už taj, kad ji isztiaka. „Tu wargdienele, tare jie, tu naszljajte dabar gausy patewi. Tawo motyna užmirsz ape tawia del sawo jauno wyro, o tawo turta saugti tapes“. Magde tare: „Tegul ji isztiaka, jis wysgi nepasyliks mano tewu. Mano tewas numire, asz nenoriu kito tewo. Niekumet asz jö ne prypaninsiu sawo tewu.“ Senoji glostinejo ja. „Tajp ir giaraj, mano karwelajt, prieszinkis, pakialk dydeli szauksma priesz motina, gal ji dar atsyžades iszteket. Kas taj butu myslijas piru wienu miatu!“ Kad atejo Urte, Magde galwa nusuko sienos link. Ji megino ja kalbiut giaruoju, bet Magde klyko kajp apsesta ir ausis užsykiszo. O kad Jonas prysyartino prie jos lowos, ji ipuole i meszlungiszka drebejima. O tada ji pradėjo klajot, isz galwos pasakot nekurias wietas isz biblijos ir dajnuot dajnas. Tajp perejo wysa naktis ir antra ir trecze diena.

Daktara parweze. Praliego dvi tredeles, iki jis galejo pasakyt, jog gales iszgyt. Ir ji gijo palengwa, wysaj palengwa. Ji su džiawo kajp giltyne ir su wargu stowejo ant koju. Ja perskirt no senucziu ir dabar nebuwo galima. Su sawo motyna ji nesznekejo nej žodžio.

Urte neprygulejo prie pakantriniu, kurie su giarumu ir ilajdumu jieszko sutarimo. „Giaraj! tare ji. Tegul ji žyno, kad asz nerejkatauju jos klausties arba szyt kad lejstu. Ji pajka, o už taj rejkt parodyt rustuma, kad ja sugražint prie proto. Asz gana prysylakseziau paskuj pajkszes, o dabar lauksiu, iki ji paty atejs pas ma-
nia.“

Ir ji elges pagal taj. Jonas wialijo utest swodba, iki Magde su wys paswejktu, bet Urte nenorejo ape taj girde. „Matydam, kad jos patyčios nepryspiria, i paswejkes“, dumojo ji. No czeso kada ji Jonu dawezodi, ji wysaj persymajne. Jos akys negalejo jo atsyžiuret, ir kad jis ja i ryspaude prie sawo krutines ir bueziawo, ji jaute k j p jos kraujas dege. Ji redesy del jo, užsymowe žiedus ant sawo mrudawusia pirsztu, stowedamo priesz sawo mažą zerkoleli, kabanti ant sienos, lygino rukszles ant kaktos, ji jam rode wys linksmu wejda. Jaj redesy, kad ne gana grajt ji pasieks taj, ko pirma saugojosy tyeziomys. Tajp ji pada we užsakus, kajp tyktaj Magdej pere o pikciausis ligos ojumas. Swodba buwo galima atlikt tylomys.

Ji žinojo, kad ji su sawo dukterimi tur daryt per suda pasydaliniama, kada ji wel isztiaka. Senelis pasyliko apiekunę. Ant pirmos wietos cze buwo žiame. Niekumet nebuwo kitajp sneketa, kajp kad žiame gaus. Magde. Dabar ji galetu ta žiame Magdej užraszyt, bet aplinkybes atsymajne. Dabar bus geriaus, kad ji paty paims žiame už nedydely mokesti ant sawo puses ir iszmokes Magdej pipingajs. Taj jaj pawialijo istatyma. Senasys Endrajtis buwo ipykias už toky darba, Urte wadyno laużytoja žedžio, kele dukteri priesz ja. „Tajp taj mawias atims tewiszkel! O taj darosy del to maldininko, už taj kad jis ira jaunus ir gražus Tas gaus wyska!“ Ir sude ir namie buwo ginczas. Kalwajtis wialijo pasyduot. Djewas žinas, kad jis mažaj rupinasy apžiamiszka turta. Bet Urte nenorejo niek atlejt, no sawo tiesos nej puse sprinditi duoties atstumt. Magde esanti ir pasylikati jos wajku ir taj dar turesianty patirt.

Žiame pasyliko jos rankose. Priesz pat Kaledas buwo szlujas. Bažnyczioje ir pri swodbinio stalo nebuwo senucziu, kurie dabar Urtej buwo neprietelejs kajp wot neji Magde dawesy matyt.

Ji ejo isz wienu su senucejs. Isz pzdžios taj Urtej patyko: i kialeta menez wel wyskas pats isz sawias parejs i senoszka taka. Bet cze ji pasykyldo. Dabar nej syla nieko padaryt negalejo, Magde pasyliko kieta ir atsakydawo ant wysu pildodžiu tiek tyktaj, kiek rejkedawo. O apykino Urte smarkej. „Taj narawa! skunę ji Jonuj. Berots nera taj dywaj, nes ji tokius užstowus.“ Jis wysumet snekejo ruoju pagal sawo ilajdu buda. „Asz nemilijau, tare jis kad asz jaj tajp nepatyke.“

Neužilgo po sekminiu Magde buwo žegnota. Del sawo miatu ji buwo gana dele, bet giaraj nekynojo, ka ji turda su sawo sanarejs. Wysumet ji iszwejda

miegusta ir tajp pat buwo tingi prie darbo kajp ir prie linksmybes. Prie jos neprytko taj, ka dajna dajnuoja ape grajta ir stropia merga:

Kad ji ejo i jaunyma
Tajse stakleles;
Kad parejo isz jaunimo
Aude drobele.

Kad namie nieko nebuwo ji ilysdawo i motynos grinceze, paimdawo wienu kninga Kalwajezio no lentynos, ir pasyslepusy darze skajtydawo ja tylomys. Wienu syki ja Urte apejo prie tokio darbo. „Ar tu pasyklausej tewo, ar galy paimt jo kninga”, klause ji.

„Asz neturiu tewo, atsylipe Magde, o no tawo wyro asz nieko nesypraszau.” Ji tuojuau nuejo ir atydejo kninga i jos wieta.

Urte tajp perlejde wasara. Bet kialeta nedelu priesz Martino diena ji nuejo i grinceze duonininku, kur senute sirgo, ir tare Magdej sedinezej prie jos lowos: „Tajp ne tur ir negal but tolaus! Asz nekencziu, kad dukte nestow pas motyna, kur pryder, ir ne noriu kasdien pykintys su patyczminke. Uz taj gal but dwejjajp: ar tu atejsy pas mus ir atliksy ka tu esy motynaj ir tewuj kalta, arba — tu ejsy isz namu. Apmyslyk dabar ir po triju dienu duok man atsakima, kad asz zynocziau ka asz turiu daryt”.

„Man nerejk czeso ant pasymislino, atsylipe Magde raudona kajp iepsu. Jej man cze nera wale pasylykt, asz ejsiu isz namu, geriaus szendie ne kad ryto. Asz jau paty taj norejau tau pasiulyt, bet myslijau, kad tu esy gana iszdydusy ir nelejsy tartaut swetymiems”.

„Bet nesakyk, kad asz tawia iszwariau ir nesyskunsz, kad tau swetur nepatyks”.

„Asz kajme ir neapsybusiu, tare Magde. Asz ejsiu i miesta ir parsysamdytiu pas wokieczius uz slugine. Cze isztiaks mano sylos”.

Wienok Urte po triju dienu wel klause. Senutis atkalbinejo. „Kad tu ejsy isz namu, tare jis, tu tury gaut sawo palukius; tau nerejk dyrbt kajp sluginej, kada motyna tewyszkeje penias ir walgidina da tingiu wyra”. Bet ji pasyliko twirta. Tajp taj jis wienu dienu sawo anuke (nepte) nugabeno i miesta. Atsawszejkint jaj tartum nebuwo sunku.

Kalwajtis wysaj su tuom nesutyko, kad jo paty tajp wyska grajt dare, jis wys dar tykejosy, kad Magde parejs i iszminti. Bet jo balsas naminiuose rejkaluose mazaj ka swere. Kad jis kada prieszindawos, Urte jam sakydawoz „Skajtyk tu tyk sawo kningas, ten rasy wyska giaraj; ape ziamiszkus dajgtus tu tyk mazaj ka iszmanaj”. Tyktaj tuomet kada ji noredawo but stypresie sawo uzmanime, ji jo pasyklause dawo ir jau pusetynaj pasakydawo, ka jis tur atsakytie.

Tolaus bus.

Atminimas 1863 m.

(Tasa.)

Pamatia lanku ponaj, kad ju darbaj ir praszimaj paminty po kojomys. pradejo daritie roda, bego i kitas zemes kajpo: Angli-

ja, Francija ir tt. pras idamy pagialbos del sawo karalistes, Napoleonas III przyzadejo neszt pamaczi, bet tyktaj tupomys iszpilde sawo przyzadejima ne darbajs. Lankaj o labiause studentaj Warszawos pasku jino ta pamiszima, o tuo tarpu agentaj maskoliszki piarsyredia i francuzus Anglikus ir tt. kur ste kad susybuntawoja wysy pasykialtu prieszajs cara. Pawierija lankaj abladaj tokiaj uzkalbino Anglijoje zbraju ant 185 tukstancziu franku, bet kada akrotas iszwarziawo isz Anglijos ant mariu, jau maskolus turejo daneszima, kas darosy uzrubezije nubegias tada uzejo kiala ir uzgrebe, o lankaj pas liko su tuszeziom rankom, tolaus pasyplatino pamiszimas ir lietuwoje, bet ka galejo darit budamy isz triju szalu apsiausty niaprietelejs, turejo prazut ir gialbejant koznas sawe begt kur kas galejo. Nog miatu 1863 emigrantu wysose dalise swieto ir iszwaritu ant Syberiaus turime 80.tukstancziu. Bet szendie ne su zbrajejs stokime prieszajs sawo niaprieteles, tyktaj procewokime ape apszwietima, o tas apszwietimas mus bus zbraju, nes sakau tyktaj mokslas gal mus iszgaunit. Fiat lux et libertas erit.

Kalbetojas ob. Krzeminskas pradejo nog tu zodziu, kad tiekijimas gal mus izganit, nes tykiedamy galime rinkty i Taworszczistas, taworszczistas wajskawas (karejwyszkas) ir mokitys sluzbos wajskawas idant kada paragis tewiszkie, galetume stot wysy kajp wienas. Czionaj to walno ziamie Amerikos galime darit kas mum pasydwobuje, byle ne darisyme prieszajs prowas szitos ziamies; deltogi miely brolej rynekimes i kruwa, paduokime ranka wienas kitam, dawanokime jagu wienas prieszajs kito prasykalto pasywdinkime wysy brolejs o ta wienibe ta broliszka miaje piarlauszime storiausius murus, da syki prymianu jum rynekites ir ryszkites i taworzczistas bet karejwyszkas, kur tajpgi gal but ir broliszka paszalpa cze se kokios ligos arba kaliectwos kad galetu wienas kita pagialbet.

Pasybajgus kalbaj ob. Krzeminsko, pasykiele ob. A. Wiszniauckas, prakalbejo i wysa susyrynkima zodzejs: Ponaj ir ponios, brolej ir siaseris! kurie susyrynkote czionaj paklausit, ir tie kurie uzpraszyty esate ant kalbetoju, praszau pasakikite ma delko sawo kalbose minawojate tyktaj ape lankus, ape wiriausibia, ape iszkilmingiesnius zmones: kobelgi ne pasznekatate ape ta wargdieni isz ranku kurio wysy majtinasy, kurs prakajtu kaktos procewoje ne tyktaj del izsymajtinimo sawias ir sawo gimines, bet ir tu kurie tyktaj plunksna waldo, juk isaj ira tejp giaru lanku kajp ir tas szlektas, ponas, kunigajksztis ir tt. Kodelgi kalbose sawo mynawojete tyktaj lankus, ar tianaj nebuwo lietuwininko? ar lietuwinikaj nekiente ta pati ka lankaj? ar jie ne gine tewines tajp giaraj kajp lankaj? ar tas lietuwinikas susijungias su lankajs ne stojosy tuo patim lanku, o lankas lietuwinink? Tajp miely brolej skirkimes wienu no kitu o paziuresime ka padarisyme po wienam.

Tolaus bus.

PAGEELBA WARGDIENIO.

Brolau latuwi! Ar teko tau kada norint apsiziureti apie sawę ir pamislyti: kodel wienu zmones ira turtingi ir mantingi, o kiti wargszai ir plikiai, wienu akli, nemointi, kiti-gi mokinti, wienu „geri”, kiti-gi pikti, piktadariai, wienu swejki o kiti ligit? Ar norint karta iskniuapęs i tarpranki, pabajges dienos darbus ir musikratęs rupeszius, isigilinaj i taj, kas wienu zmones traukia i lyda, i draugystę, kitus-gi arzina ir srigina; kodel tarpo wienu kila barniai, waidai, musztynes, kuomet kiti sugyweną, supuola, salydauja? Ar pasistebejai taipogi ir i tai, jog wienu turi giminę, waikus, ir ar tai dziaugiasis isz to, ar turi susikrintima, kiti-gi wargsta ir kankaruoja be gimines, be waiku, be draugu atsiskyro no swieto — wargo peles. Ant galo klausei tawęs, brolau mano, ar blygsterejo kada per smagenis nomone, kodel tajp ira tankios wainos (kares) wienos wyresnybes su kita, norint wisi gerai zinome, kad kare nesza tiktai warga, pragaiszti, myri ir bada? O juk paminetos negandos ieda mums galwa, ipirszina szirdi! Kiek zmogus laimintu ta, kurs panaikintu amzinau anuos draugijos szaszus, ana neuzkemszama prakiaura, kurią bekamszant susidewi tiek silu, sukruzta tiek gywenimu. Bet mes wargszai nesusiprantame, kad ta draugijinę gelauni kits nieks neuzgydys kaip tiktai draugija, kaip tiktai tie patis zmones, kurie wienu pradzia skundziasis ant wargu, gelos, priespudzio ir kitu baisumu. Nereiki uz tai jeszskoti nei faukti no kitur gydyklu, kaip tiktai no sawęs; jeigu tonedarome, tai nera ko nei gaigoti ant kitu, nera ko pinkles metyti ant swetimo sprando nukelus jas no sawo, nes tuomi ikyrus, sil waringas padejimas nei per wienu sprindi nepageres. Bet-gi zinant, kad mes patis tiktai tegalime gylyti draugijos ligas, reiki su prast tu ligu paeiga, pradzia, taip sakant priezasti; radę ta priezasti lengwiau mokesime atsigrasinti no paezios szmeklos, kanzios ligos. Juk pastebejai pats, kada darza kuopdamas iszrauni dilgyne isz pat szaknu, jinai nebeatanga, jeigu tiktai beraunant jos kerą neiszskrito waisiniai grudelai, kurie radę tam tikra ziamę wel naujai ims leisti szaknis ir stembrelai. Wisiszka ta pati ir su piktybemis, kurios kuieczia musu szirdi — jei mes atjeshkome ju diegus ir juos panai kiname, tada pragaiszta ir pati piktybe. Bet kur-gi tas diegas wargu musu ir graužos? Kamantinckime, tirkime, jeshkokime, brolau mano, beate rasime ji! Nelengwas taj daigtas — pats suprantu. Bet noredamas ko zmogus negali? Tolaus bus.

AUROPĄ.

London 6 was. Kartumo miestas papuole i rankas Madięs jau 26 d. sausio. Ar generolas Gordonas gywas ar uzimuztas niekas nezyno. Anglija duoda gen. Wolseley dydela galybę ant iszgelbejimo Gordono, jej gywas, o jej ne taj ant atkersziimo arabams uz Gordono nuzydyma. Jau ir Egipte tajsosy pamiszimas; jeigu Anglija tajp tolaus pasyrodys esanti silpna, taj Italija,

Prancuzija ir kitos waldystes isymajszis i egiptiskaj sudaniszka klausima.

Rimas 5 was. Kardinolas Jakobini ketina atsysakit no sawo wietos del to, kad kitus nesutarimuj tarp kardinolu ape pasylajkima Watikano. padejimas Jakobiniu kas karts tampa nepakeltynesny.

London 5 d. was. Tarp Maskolijos ir Anglijos ejna mažas ginczas del rubeziu Afganistane. Maskolija wys gilin ir gilin landa i Azija, ir neužilgo pasylikis kajnyu Anglijos waldanczios Indija. O Anglija to gana bijosy.

Petropole 5 d. was. Latwiu žiameje Jukubmiestije dinamitu tykt nežynome kas iszdraske maskoliszka cerkwija. Daug prywiso cerkwiju ir Latuwoje, o juk prawostaw nu latuwinku tajp kajp ir nera. Ar nebutu giaraj, kad ir musu žmones tas cerkwijas suplajszintu dinamitu?

Parizius 4 was. Murawjowas tuojau po 1863 m. uždraude laukams pirkt žiame. Lan kaj už taj eme ant mortgage no maskolu at pludusiu i Lankija po laukmezio bet paskuj wel grizusiu atgal i Maskolija. Dabar caras sugrizia isz Lankijos iszlejde ukaza, kad ir latuwiams ner wale imt žiame nejant mortgage. — Dabar caras klausio triju wyrn: Po biedonoscowo, Tolstojo ir Katkowo. Ponaj ape ji mažaj rupinas. Žmones wysur ira gatawy apniikt dwarus, apipleszt ir iszlegiunt. Maskolija — taj pekta. Nihilistaj dabar lau giauzej rupinasy ape wajska.; kad jiems pasysiaks wajska patruakt prie sawias, Maskolijoje kils rewolucija. O tuomet lajmesime ir mias latuw-latwej.

Amerika.

New York 3 d. Wasario. Odonowan Rossa pradzioje mažo mokslo žmogus, ismyle. jo i sawo prigimta keltiszka kalba. Su. u. gias jis pasyliko kupeziu. 1856 m. jis prystojo Skibbereeno mieste prie rasztiszkos draugistes „Phoenix Society“. Ta draugiste neužilgo atmajue sawo norus ir Rossa pasyliko darbszczu keldintoju; jis buwo ir redytoju gazetos „Irish people“ iki 1865 m. kada Anglija ta gazieta uždraude iszdawinet o Rossa ir daug kitu pasodino i kalejima už paojunga. Rossa walkiojo isz wieno kalejimo i kita, penejo sausa duona ir wandeni mi, lajke uždarę tamsioje grinczuteje, kur jis gulejo ant plikos žiames. Bet 1875 m. jis buwo palejstas bet negalejo apsygiwent te. wueje. Rossa atkelawo i Amerika ir giwiana Philadelphia ir New Yorke. Cze jis užsyeme rinkimu piningu ant tajsimo dinamito del ajrisziu politikos ir pats skelbe wysur per sawo gazieta „United Irishmen“, kad dinamitas Ajrija iszgelbesys. Neužilgo po to, kajp ajryszej Londone dinamitu apdraske namus Parlamento ir Toweri, naszle Yseult Dudley pasykwietusy Ross ant Broadway New Yorke perszowe. Ta naszle apkalinta sako, kad ji Rossa szowe už taj, kad jis tajp esas dydelys ir nelabas prieszininkas Anglijos. Anglijoje darbas tos naszles ira labaj giriamas gazetose.

New York 5 was. Nawatnas cze ir apgajletinas atsytikimas buwo tarp latuwinku. Daug ira pasylejdelu, kurie cze i Ame-

rika atwaziawia pamiata sawo gimine ir giwiana bediewiszka nedoraj. Tajp taj padare ia Raudoniene. Ji tur sawo wyra, kurszendie giwiana Pensilwanijoje. Nežynome delko ji pamete sawo wyra, o atwaziawusy i New Yorke apsygiwiano su M., ir kelus miatus giwendama su juo susylauke wajku. Dabar M. nesenej pametias Raudiene ir wajkus, apsyženijo su kita ir iszwaziawo i Philadelphia, o Raudiene pasyjeszkojo kita wajkina, A. Stankewiczju, ir antra syki szluba paeme. Ar taj nebegeidiszkas darbas? Wysy latuwinkaj toki darba tur paniekt ir tokius žmones i sawo tarpa nepriunt, nes jie geda daro lietuwiszkajaj draugi aj.

Pittsburg Pa 3 was. Cze ira labaj daug fabryku ir daug darbininku, bet darbai jau senej kajp ne ejna; delto darbininkaj cze sujudia labaj, jie lajkosy prie socialistu, ir gatawy ira ant pamiszimo. Netyk darbinykaj taj tajko daryt, cze ira kapitalistaj, kurie duoda pagelba radikalams Anglijos ir ir Prancuzijos ir sutejke daug piningu, renkant delegatus i wokuszka sejma. Tie taj piningej, kajp raszo Herold, sutrauke isz Hocking Valley ir isz Chicago neturtinguosius dabininkus i Pittsburga. Tie wyraj parwez dino i 1500 strielbu ir rewolwieri, o ir dinamito pargabeno isz kitur, ir czepat patajse. Socialistus cze galy rast isz Maskolijos, Wokiecijos, Italijos, Zuwedijos, Prancuzijos Szwicarijos ir Ajrijos. Wienur ar kitur duja (gazas) užsydege it tarp darbininku kilo toks trenksmas, kad paliceja putkajs wajksz cziojo, idant reda lajkyt. Atsytikimaj Auropoje ikwepe darbininkams ir socialistams Amerikoje dwase; už taj ir Pittsburga ira galima laukt neužilgo dydelu atsytikimu. Darbininkas szendie ira wysu kuom, tegul ir tur wyska. Tinginius kam rejks szert?!

APGARSINIMAI.

- Redisteje UNIJOS galema gauti knigas
- Izdawimo M. Twarausko)*
- Praractvos Michaldos 25 c.
- Morfeuszias izgulditojas sapnu.... 30 c.
- Istorija Ali-Babos 30 c.
- Isz Auropos atejo:*
- Auszros Kalendorius ant metu 1885 35 ct.
- Tewynainiu giesme p.Wyturio ... 15 ct
- Auszra ant wyso meto 2 dol
- o wienas numeris.... 20 ct.
- Auszros Kalendorius ant 1884 m. 25 c.
- Oszkabalu dajnos 25 c.
- Lietuwiszkas Sziupinys 15 c.
- Drazdausko swietiszkos ir szwentos giesmes..... 15 c.
- Migtowaros dajnos..... 25 c.
- Knigos tejsibiu..... 25 ct.
- Historija 7 mokitoju..... 1 dol. 25c

Gramatikos angliszka lietuwiszkos ne turu, kas nor gaut tegul iki 28 dienaj Wasario (Lutego) paduoda sawo warda kad žinotumeme kiek drukuot. Tajpogi rejks žinot kad izdawimas tokios gramatikos branzej kasztuoja, del togi kas nor atejt i pamaczie tegul atsineze puse piningu ir grama-

tka gaus pigiau 35 ct. nej kity. Gramatika kasztuos pusantro dolero ir bus daug desne ne kajp senowes buwo. Kas netur piningu smulkiu gal siust markomys paczta w ms (stamps).

MIKOŁAS TWARAUCKAS
Generalna Agentas
Hamburgo ir Amerikiszkos kompanijos
del Lietuwinku ir Lanku

paduoda Szifkortes isz New Yorke i Hamburga po po \$ 10.00
Isz Hamburgo i New Yorke..... \$ 10.00
Isz New Yorke i Hamburga ir atgal \$ 20.00

Tejpogi iszmajnu ir siuncziu piningus in wysas dalys Europos ir kitas žemes.

—Kas nor waziuot i Europa, arba isz Europos atsytimt pas sawe giminia arba pažista ma tegul pasytkubina su iszpirkimu szyfkortes, nes trumpam czese pabrangs.

Atejas pas mane, kožnas gal but pewnas kad i rankas sukeziu ir kraugieriu nepapuls

DR. M. J. B. MESSEMER,
150 SECOND AVE., bet 9th and 10th St

Office Hours:

8-9 A. M.

12½-1½ } P. M.
7-8 }

J. Adis	Jersey City	\$ 2.00
A. Stannas	"	1.25
M. Guromski	Hardwick	2.00
J. Czekwik	"	2.00
J. Koskie	"	2.00
J. Walinske	"	2.00
Ch. Sterkiewicz	"	2.00
M. Walentanowicz	Shenandoah	2.00
Geo. McClosky	"	1.00
A. Maliszewski	"	1.00
J. Aleksajtis	"	2.00
P. Bubuis	"	2.00
J. Piotrowski	"	2.00
A. Saudis	"	2.00
J. Liepinis	"	2.60
F. Szabrynski	"	2.00
S. Paczenkis	"	2.00
J. Pretcewicz	"	2.00
J. Naujunas	"	1.25
J. Mockajtis	"	1.25
J. Bobbin	"	2.00
W. Milewicz	"	2.00

Kitus kwitawosime kitam numerije.

Kožnam praszancziam, nors nebutu atsintias piningu, siunczeme wiena numeriant parodimo.